

ՀՈՌՎԱԾԻԱԿԱՆ ԿԱԹՈՒԼԻԿ ԵԿԵՂԵՅԻ

Տօների կրճատումն. — Լրագրերը հաղորդում են որ տօների կրճատման մասին պապը մի կարևոր կարգադրութիւն է արել յուլիսի 2-ին ն. տ. Պապական կոնգակը սկսւում է «Suprimi disciplinae», տօների կրճատումն պատճառաբանուած է ըստ այսմ.

«Մարդկային հասարակութեան կազմի փոփոխուած պայմանները ցանկալի են դարձնում կրօնական տօները պահելու օրէնքը փոփոխութեան ենթարկել, որովհետեւ այժմ դոյութիւն ունեցող տօների մեծ թիւը վնասում է առևտրին և չի համապատասխանում դորժնական կեանքի արագ ընթաց հոսանքին, իսկ կենսական պիտոյքների թանկութիւնը չի թոյլ տալիս մշակներին յաճախ ընդհատել աշխատանքը. Այդ պատճառով պապը վճռեց սահմանափակել տօների թիւը, նրանցից պահպանելով հետեւեալները. բոլոր կիւրակէները, Քրիստոսի Ծնունդը, Նոր տարին, Մկրտութիւնը, Համբարձումը, Ս. Կուսի Յղութիւնը, Վերափոխումը, Ս. Պետրոս և Պօղոս առաքեալների տօնը և Ամենայն սրբոց տօնը. Պաշտպան սրբերի տօները փոխադրւում են նրանց հետեւող կիւրակէ օրերը»:

Առաջ բերելով տօների կրճատման պատճառաբանութիւնը, Церк. Вѣст-ը (№ 17) աւելացնում է.

Պապը առաջարկում է եպիսկոպոսներին, ի դէպս, եթէ նրանք տեղական պայմաններին նայելով, հարկաւոր համարեն պահել որ և է տօն, թող խնդիրքով իրան դիմեն:

Տօների կրճատումն, ի նկատի ունենալով Պիոս Ժ.-ի եկեղեցական հին կարգերի նախանձախնդրութիւնը, ընդհանուր զարմանք է առաջ բերել:

«Իւզանդիանը» (յուլիս 7) տօների կրճատման առիթով «Պապը կիւրացնէ հայկական սովորութիւն մը՝ վերնագրով յօդուածի մէջ թուելով այն հրամայեալ տօները,

որոնք ամսաթուով պէտք է տօնուեն և այն տօները, որ տեղափոխուելով առաջակայ կիւրակէին պէտք է տօնուեն, որպէս զի հրամայեալ տօնի և պարապ մնալու օրերը քչանան, ասում է։»

«Միանգամայն կը հրամայէ (պապը) որ եթէ պահուած ութ տօները և թէ պաշտպան սուրբերու տեղական տօները պահքի կամ ծովի օր մը հանգիպին, նոյն օրերը պահքն ու ծովը դադրին, և ներեալ ըլլայ օրինաւորապէս պահքն ու ծովը լուծել։

«Արդ, պապական այս նոր կարգադրութիւնը, որ ժողովուրդին կենցաղական գիւրութիւն տալու նպատակ ունի, Հայոց եկեղեցւոյ հին աւանդութիւնն է, որով հրամայեալ տօներ կիրակիին կը փոխադրուին, ինչպէս Սյլակերպութիւն, Վերափոխումն, ու Խաչվերացը, և ինչպէս կըլլան ուրիշ հին տօներն ալ, Խաչգիւտը, Վարագայ Խաչը, Էջմիածնի ևլն։»

«Նոյնպէս տօնական օր մը պահքը լուծելուն օրէնքն ալ՝ Հայոց եկեղեցւոյ հին աւանդութիւնն է, որ տակաւին կը պահուի Աստուածայայտնութեան ութօրէքին և Զատիկի քառասունքին մէջ։ Ըստ որում հին հայկական ծէսին մի նմանողութիւնն է, որ լատին եկեղեցին նոր կըսկսի ընդունել և այս է մեր նկատողութեան արժանի կոչուած կէտը։»

«Այստեղ աւելորդ չըլլայ յիշեցնել թէ ինչ որ այժմ մեր եկեղեցւոյն մէջ կը դործադրուի այդ հնաւանդ սովորութեան հակառակ, այսինքն է շաբաթուան մէջ հրամայեալ տօն կատարել, կամ տօնական օր մը պահքը չլուծել, վերջին դարերուն մէջ, և գլխաւորապէս ռուբենեանց դարէն ստղին, լատիններու հետ շփումին հետեւանօք, մտած սովորութիւններ են։

«Հին տօնացոյցներու մէջ կտեսնուի Տեառներնդառաջին և Աւետումին տօները կիւրակի փոխադրելու ակնարկը*։ Աստուածածնայ ծննդեան և Ընծայման և

*) Նրկորդ Յաղկազարդը նոյն ինքն Համբարձման տօնն է։

Յղութեան տօները վերջին տարիներուն մէջ սկսած են։ Աստուածյայտութեան տօնին ալ առջի ատեններ կիւրակիի փոխադրուելուն համար շատ զօրաւոր փաստեր կը ազդուին եկեղեցական պաշտամանց պատշաճներէն և ծիսական կարգադրութիւններէն։ Միթէ նկատողութեան արժանի չէ, որ երբ ատեն մը հայեր գովելի բան մ'են կարծեր լատինական սովորութիւններ ընդօրինակել, այժմ լատինները օգտակար կդատեն հայկական սովորութեանց նմանողութիւններ ընդունել։

Հին կաթօլիկ — եկեղեցի.

Россія յուլիսի 20-ին, գրում է, որ յուլիսի 19-ին ն. տ. շվէյցարական հին-կաթօլիկ եկեղեցին տօնել է իւր առաջնորդի և հոգևոր ղեկավարի, ռուսացի ու դաստիարակի, Բերնի աստուածաբանական համալսարանի ֆակուլտետի պրօֆեսսոր դոկտոր Էդուարդ Գերցոգ եպիսկոպոսի ծննդեան 70-ամեակը։

Էդուարդ Գերցոգ եպիսկոպոսը շատ լուսաւոր, դիտնական, անսովոր առոյգ, շարժուն և դարձունեայ մարդ է։

Շվէյցարիայի հին-կաթօլիկների եկեղեցու տօնակատարութեանը մասնակցել են Եւրոպայի և Ամերիկայի բոլոր միւս հին-կաթօլիկ եկեղեցիները։

Եկեղեցիների միութեան անխոնջ վաստակաւորին յղել են իրանց շնորհաւորութիւնը հին-կաթօլիկութեան Ռուսաստանի բարեկամներն էլ, մաղթելով ծերունազարդ յօբելեարին տեսնել իրականանալը իւր նուիրական հոգացողութեան։

ԲՈՂՈՔԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՅԻ

Ռուսաստանի աւետարանական բաքսիսներին թոյլ է տրուած այս տարի սեպտեմբերի 25 — հոկտեմբերի 5-ը Մոսկվայում համառուսական աւետարանական բարտիստների ժողով գումարել։